

150

150

✦ CARLSBERGFONDET ✦

Carlsberg ved København den 25de September 1876.

*J. C. Jacobsen
Det Kgl. Høiherredømmet
Justitsprotokoll Carl Jacobsen.*

Den 25. september 1876 underskriver brygger J.C. Jacobsen sit Fundats- og Gavebrev og stifter hermed Carlsbergfondet – verdens første erhvervsdrivende fond.

Med beslutningen støber han fundamentet for at kunne overdrage sit bryggeri Gamle Carlsberg til Carlsbergfondet efter sin død.

Hermed gennemfører han sin vision om at give en del af overskuddet fra sit bryggeri tilbage til samfundet langt ind i fremtiden.

Med hans egne ord skal fondet virke 'til Gavn for Videnskaben og til Ære for Danmark' og konkret støtte dansk forskning inden for naturvidenskab, matematik, filosofi, historie og sprogvidenskab samt Carlsberg Laboratorium, som han havde grundlagt året forinden, i 1875. Han beder Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab om at udpege 'fem professorer fra sin midte' til at udgøre det nystiftede fonds bestyrelse.

Med stiftelsen af Carlsbergfondet lægger bryggeren grundstenen til Carlsbergfamilien, der udover bryggeriet Carlsberg A/S i dag favner de tre uddelende fonde Carlsbergfondet, Ny Carlsbergfondet og Tuborgfondet, de to kulturbærende museer Frederiksborg Nationalhistorisk Museum og Ny Carlsberg Glyptotek samt forskningslaboratoriet Carlsberg Laboratorium og kulturattraktionen Home of Carlsberg.

VIDENSKAB TIL DANMARK SIDEN 1876

I dag er det præcis 150 år siden, at brygger J.C. Jacobsen stiftede Carlsbergfondet. Igennem halvandet hundrede år har fondet sat en ære i at give en del af overskuddet fra bryggeriet Carlsberg tilbage til samfundet i form af bevillinger til forskning i alt fra insektriget til inkariget, fra gær til galakser, fra menneskelig intelligens og til den kunstige.

Vi støtter den fri grundforskning, fordi de stærkeste forskningsideer kommer fra forskerne selv. Og fordi grundforskningen udfordrer vores viden om verden og former fremtiden. Grundforskning er videnskab fra den ene generation til den næste.

Vi er glade for, at du i aften er med til at fejre både den fri grundforskning og den danske fondsmodel, der blev til og vandt international udbredelse med etableringen af netop Carlsbergfondet.

Skål for verdens første erhvervsdrivende fond.

Skål for videnskab til Danmark siden 1876.

PROGRAM

Musik ved Studenter-Sangforeningen

Velkomst ved Carlsbergfondets bestyrelsesformand
Majken Schultz

Afsløring af H.M. Kongens portræt

Præsentation af portrættet ved Frederiksborgs direktør
Ulla Tofte

Første forret

Tale ved Majken Schultz

Præsentation af Carlsberg Foundation
Interdisciplinary Research Centres

Anden forret

Tale ved forsknings-, uddannelses- og
digitaliseringsminister Christina Egelund

Hovedret

Musik ved Carlina de Place

Dessert

Øl, kaffe og sødt

BAGOM MENUEN

Da Karen Blixen lader Babette servere sit berømte traktement i romanen 'Babettes gæstebud', sidder Laura Jacobsen i København og noterer opskrifter i sin private kokebog. Som hustru til brygger J.C. Jacobsen nyder hun at invitere til middage i huset i Valby – tilberedt med inspiration fra det franske køkken og med afsæt i opskrifter fra hushjælpen, naboerne og hverdagen.

Forud for forberedelserne til aftenens jubilæumsmiddag fik vi lov til at gå på opdagelse i J.C. og hustru Lauras søn Carls villa og fandt Lauras private kokebog i bogreolen.

Med den i hånden har vi ladet Babettes og Lauras kulinariske verdener mødes i aftenens festbord rundet af sæsonens danske råvarer. Vi har lagret og syltet og givet menuen et fransk strejf, som både Babette og Laura satte stor pris på.

- Restaurant Babette

MAD

Snacks & kanapeer

Salte *Æbleskiver med gær* med dansk blæksprutte og beurre noisette
Krustader fyldt med fjordrejer, citrusmayo og urter

Menu

Kammusling au Croûte
Stuvet hummer med asparges og grønne urter

Consommé Celestine
Med taskekrabbe og tomat

Sandart
Efterårets svampe og Karl Johan blanquette

Sachertorte
Vaniljeis og tørret kirsebær

Petits fours, kaffe & te

Muslingeskaller

Muscat-druer og rosensukker

Gode sukkerbrød

Fylgte chokolader med *Henkogte stikkelsbær*

Kursiv: efter Laura Jacobsens opskrift

ØL

AERA Superior Lager 6 %

Carlsbergfondets særlige jubilæumsbryg. Brygget med klimatolerant byg, en helt ny Carlsberg-gær og en unik blanding af humle. Øllen er frisk og velafbalanceret med en let syrlighed fra havtorn, rundet af maltaroma med frugtige blomsternoter.

Black Barley 12 %

Brygget på en base af hvede og sort byg og dobbeltfermenteret med en blanding af to typer bakterier efterfulgt af vingær. Øllen er brygget uden humle, og den særlige kombination af korn og mikroflora giver aromaer af fersken og honning med associationer til Sauternes. Dertil en blød syrlighed og noter af pomelo og moden passionsfrugt.

Bière Rosé 10 %

Brygget på hvede og fermenteret med Montrachet-vingær, nøje udvalgt fra Carlsberg Laboratoriums omfattende gærsamling. Denne bløde, lyserøde øl er med tropiske noter af moden mango fra humle samt granatæble og litchi.

Black Rice Ale 5,7 %

Brygget på 100 % sorte ris og dobbeltfermenteret med bakterier og overgær. En let, kirsebærrød ale med tydelige noter af røde ribs, nyt egetræsfad og kirsebærsten.

Enzino 6 %

Dobbeltfermenteret med en blanding af to typer bakterier efterfulgt af vingær. I stedet for sort byg er øllen brygget med rød byg, særligt udviklet af Carlsberg Laboratorium. Øllen er ikke tilsat humle, men får sine kraftige aromatiske noter af jordbær og rabarber fra fermenteringen af de specielle indholdsstoffer i den røde byg.

MUSIK

Klokkespil: Vor Gud han er så fast en borg

Ved organist og klokkenist Ulla Handler

I 1885 får brygger J.C. Jacobsen den idé, at Martin Luthers salme 'Vor Gud han er saa fast en Borg' skal fremføres som klokkespil for publikum på Frederiksborg Nationalhistorisk Museum, der tre år forinden er åbnet på Frederiksborg Slot efter mange års genopbygning efter branden i 1859, ikke mindst takket være et stort økonomisk bidrag fra bryggeren selv.

J.C. Jacobsen gør sig mange tanker om klokkespillet og skriver den 22. juni 1885 i et brev til arkitekten bag genopbygningen af slottet:

"Jeg troer ikke at der kan vælges nogen mere opløftende og tiltalende Melodi end 'Vor Gud han er saa fast en Borg'; og det forekommer mig ogsaa ønskeligt, at den spilles Morgen, Middag og Aften. Men hvilket Klokkeslet skal man vælge om Middagen? Spilles der Kl. 12, faae de allerfleste besøgende det ikke at høre, da disse komme til Hillerød med Toget Kl. cirka 12½ og efter at have spist Frokost kommer man først til Slottet Kl. cirka 1½, hvilken Tid jeg derfor vilde foreslaa."

Variationer over Mozart

Ved violinisterne Katrine Grarup Elbo
og Karen Johanne Pedersen

J.C. og Laura Jacobsen holder igennem mange år fredagsmiddage med nogle af samtidens mest toneangivende videnskabsfolk, kunstnere og intellektuelle i hjemmet på Valby Bakke. I forbindelse med middagene bliver der spillet musik fra spisestuens galleri, og bryggerparret holder særligt af at høre Mozart.

Katrine Grarup Elbo og Karen Johanne Pedersen spiller fantasifuldt over Mozarts kendte temaer og kompositioner – arrangeret og genkomponeret af de to musikere.

MUSIK

Kantate af Carl Ploug

Ved Studenter-Sangforeningen

Den danske videnskabsmand H.C. Ørsted er en vigtig videnskabelig inspirator for J.C. Jacobsen, der som ung følger Ørsteds forelæsninger med stor interesse. Inspirationen bliver senere en drivkraft bag bryggerens etablering af Carlsberg Laboratorium og Carlsbergfondet.

Det er derfor ikke tilfældigt, at J.C. Jacobsen vælger at stifte Carlsbergfondet den 25. september 1876. På denne dag foregår nemlig en anden stor begivenhed i Danmark: afsløringen af H.C. Ørsted-monumentet i København, som han selv har været en væsentlig drivkraft bag og bidrager til.

Ved festligheden opfører Studenter-Sangforeningen en kantate skrevet af politikeren og digteren Carl Ploug. I aften – præcis 150 år efter – gentager Studenter-Sangforeningen sin opførelse af samme kantate af Carl Ploug.

What it feels like & Reminded

Ved Carlina de Place

Carlina de Place er en dansk singer-songwriter med rødder i R&B og pop.

Hun er en del af musikfællesskabet 'SheCanPlay', der siden 2022 har været støttet af Tuborgfondet. SheCanPlay arbejder for, at flere unge kvinder og kønsminoriteter får mulighed for at finde fodfæste i musikken.

Her samles unge artister, producere og sangskrivere i et miljø, hvor de kan arbejde med det musikalske håndværk, spille live og udvikle sig sammen med andre unge talenter.

— PORTRÆT AF H.M. KONGEN —

Præsentation af det første officielle, malede portræt
efter tronskiftet af H.M. Kong Frederik 10.

Maleriet, der er udført af billedkunstner Cathrine Raben Davidsen,
føjer sig til den historiske række af monumentale portrætter
af den Glücksborgske kongerække i fyrstegalleriet
i Riddersalen - fra Christian 9. til nu Frederik 10.

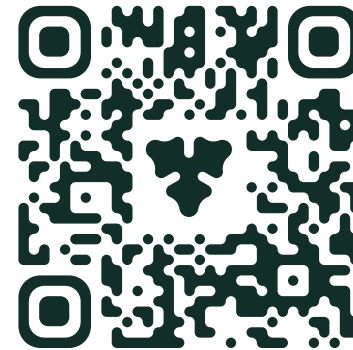
Se og læs mere om portrættet

— CARLSBERG FOUNDATION INTERDISCIPLINARY RESEARCH CENTRES —

Markering af Carlsbergfondets særlige jubilæumsuddeling
af 150 millioner kroner til etableringen af tre tværfaglige
'Carlsberg Foundation Interdisciplinary Research Centres'.
Centrene skal fremme tværvidenskab og forskningssamarbejde
i det danske grundforskningslandskab.

Se og læs mere om forskningscentrene

DEN FØRSTE BEVILLING

Kalkbrønderivej 84.

23 Jan. 1877.

Undertegnede tillader sig herved at andrage den højt
ærede Direction af Carlsberg Fondet om Understøttelse til Udfø-
relsen af det af mig opfundne Telegrafsystem.

Arbejdsgst
Poul la Cour
Cand. mag.

I 1877 giver Carlsbergfondet sin første bevilling til fysiker
Poul la Cour, der modtager 1500 kr. til at udvikle sit
fonotelegrafiske system og de tilhørende fysiske undersøgelser.

DEN DANSKE FONDSMODEL

Da brygger J.C. Jacobsen ved sit 'Fundats- og Gavebrev'
opretter Carlsbergfondet i 1876, lægger han grundstenen
til en helt ny form for erhvervsejerskab: fondsejerskabet.

I dag - 150 år efter - spiller den danske fondsmodel en central
rolle i det danske samfund qua de fondsejede virksomheders
særlige: det langsigtede ejerskab i et gensidigt forpligtende
samspil mellem forretningsmæssige og almennyttige formål.

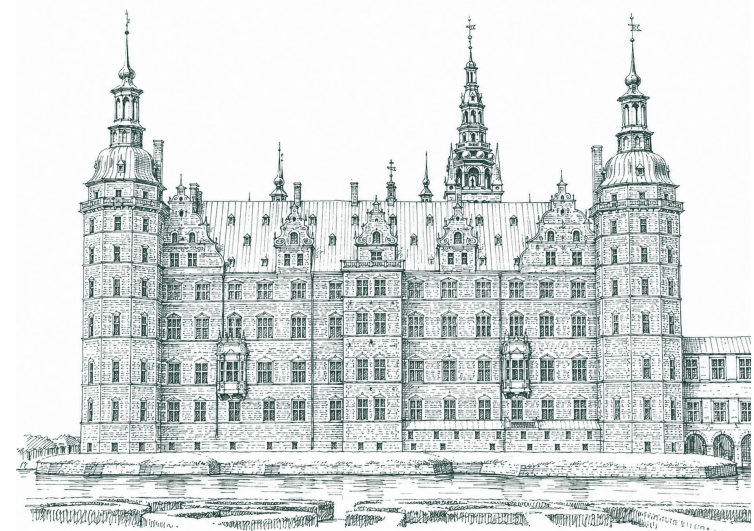
DOMICIL

Carlsbergfondet og Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab har siden den 24. marts 1899 haft til huse i København i et palæ på H.C. Andersens Boulevard, der er tegnet af arkitekt Vilhelm Petersen og opført og ejet af Carlsbergfondet.

FREDERIKSBORG SLOT

I 1860 træder J.C. Jacobsen til som en af de første bidragsydere til de offentlige indsamlinger for genopbygningen af Frederiksborg Slot, efter at slottet bryder i brand året forinden. J.C. Jacobsen stifter Det Nationalhistoriske Museum på slottet i 1878.

TUBORGFONDET

I 1970 fusionerer Carlsberg og Tuborg. Tuborgfondet er blevet stiftet i 1931 og bliver i 1991 en afdeling under Carlsbergfondet.

I dag støtter Tuborgfondet unge mellem 16-30 år i at skabe en bæredygtig fremtid med fokus på demokrati, arbejdsliv, grøn forandring og rytmisk musik.

TIL GAVN FOR VIDENSKABEN OG TIL ÆRE FOR DANMARK

J. C. Jacobsen